

KONFESSYJA (98) *sb f*

c- (92), k- (4); -fs-, -ff-, -sf-, -fś-, -SS- (88), -f- (8).

o oraz e jasne, a pochylone.

sg *N* konfessyjã (24); -ã (23), -(a) (1). \diamond *G* konfessyjéj (20); -éj (1), -(e)j (19). \diamond *D* konfessyj(e)j (8). \diamond *A* konfessyjã (21). \diamond *I* konfessyjã (3). \diamond *L* konfessyj(e)j (7), konfessyi (2) [w tym zapis: -y (1)]; -i *Diar*; -(e)j : -i *LibMal* (2 : 1). \diamond *pl N* konfessyj(e) (3). \diamond *G* konfessyj (4) [w tym: -iy (3), -y (1)]. \diamond *A* konfessyj(e) (3). \diamond *L* konfessyjách (3); -ách (2), -(a)ch (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVIII w.

1. Wyznanie wiary (najczęściej pisemne); z bliższym określeniem oznacza też wyznawaną wiarę; odnosi się przede wszystkim do protestanckiego wyznania wiary, opartego na *Confessio Augustana*, a ukształtowanego ostatecznie przez Melanchtona [*confessio* – wyznanie, spowiedź *Mącz 119c, Calep; confessio fidei* – wyznanie, jako dzierży o Bodze i o wszystkich członkach wiary krześcijańskiej *Mącz 119c; wyznanie, spowiedź – confessio Cn*] (92) : *Diar* 30; Która to Confessia gdy do rąk náleznych przyżłá/ obaczylichmy że oná pod pięknym Wyznania Wiary Powżeznego Kościoła tytułem/ wielkie á zaráżliwe iády/ y íproftne Luterskie y Hugonotkie Szwáycárskie błędy w łobie záziera. *WujJud A6v; Rozne Confessie niezgodę odźczepieńców okázuią. WujJud 13 marg; Przeto sie lepiej ták o tym Artykule/ iáko y o inżyżnych wżyżtkich/ od Kościoła Powżeznego y od ítárych Doktorow/ á niżli z tych obłędliwych Confessiy wczýć. WujJud 44, kt, A6v, A8, 1, 2 (12); A iż bráćia Wielkiej Polłki [...] teraz znowu ku tey Confessiey zá przyczyná im dána/ Apologią wydáli/ y także W. Kr. M. ofiárowáli: ktorá Confessią y z tą Apologią álbo odpowiedziá/ nie tylko wyznawamy być prawdziwą/ ízczyrá/ ná náuce Apołtolłkiej fundowáná. WujJudConf 14, 13, 14; BiałKaz Iv; KarnNap C2; ReszPrz 70 [5 r.]; PudłFr 18.*

konfessyja o czym (1): *Confessyia Doktorów Świętych o Tróycy s. BiałKat b2v marg.*

konfessyja czyja [w tym: *G sb i pron* (11), *pron poss* (6), *ai poss* (2)] (19): *Diar* 70; *BiałKat b2v marg;* Y dziś wżyżtki Confessie wżyżtkich Krześcijánłkich kościołow [...] bárzo sie mocno íprzeziwiáią thym nálezny nowym wymyłom Polłkim. *RejZwierc 259v; WujJud B7v, 3v, 14, 29, 127 (10); WujJudConf 1, 12v [2 r.], 15; ReszPrz 32; ReszList 174.*

W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy miejscowej [*konfessyja + przymiotnik* (35), *przymiotnik + konfessyja* (9)] (44): *Confessioniste áni z Kálwinem áni z Confesiá Aufzpurłką nie trzimáią WujJud 172v marg, kt, 1, 14v, 53 marg, 140v [3 r.] (29); íámá Confessia Sáłka y Augłpurłka świadczá/ że te íá najlepłze Ceremonie/ ktore od Páná Kryłtułá íá podáne WujJudConf 14, 13, 175, 216; ReszPrz 69 [2 r.], 70 [4 r.], 71 [2 r.]; ReszList 191; Tá tedy Ewángelia/ nie Augłpurłkiej ále Rzymłkiej Confessyey/ przepowiedána íeft po wżyżtkiemu świátu WujNT 103; PowodPr 64.*

W połączeniu szeregowym (1): Czemu ták wiele roznych Confesiy/ Commentow/ wykłádow/ y glóz rozmáitych/ choć íproftnych á nikczemnych/ bez miáry/ bez końcá/ wydáwác miedzy ludzie nie przełtawacie? *WujJud 75.*

W charakterystycznych połączeniach: *konfessyja au(g)s(z)purska* (37), *bałamucka, krześcijańska* (*krześcijańskich kościołow*) (4), *mansfeldeńska* (2), *norymberska, nowa, obłędliwa, prawdziwa, rzymska, saska* (*saskich kościołow*) (9), *sędomińska* (2), *stara, szczyra, świętych kościołow, tegoroczna,*

teraźniejsza, wydana; błąd konfessyjej (2), fałsz (2); trzymać się konfessyjej, ująć się; konfessyją ganić (5), napisać (2), odmieniać, przedrukować, przyjmować, rozbierać, sfałszować, trzymać, tworzyć, wyda(wa)ć (2); z konfessyją trzymać (3); w konfessyjej napisać.

Wyrażenie: »konfessyja wiary« (1): tak haeretykowie/ obiecujący światłość prawdy/ nigdy w iednym łtanie prawdy nie trwają; ale dziś tak á iutro inak vczą/ y confessyie wiary łwey co rok odmienią. *WujNT* 836.

Szeregi: »wykład i konfessyja« (1): Przydawać zás wykłady y Confessie łwe rozliczne/ ktore chcecie żeby nie inaczey iedno iáko łłowo Boże włyscy trzymáli. *WujJud* 29. [Ponadto w połączenia szeregowym 1 r.].

»konfessyja, (albo) wyznanie« (3): Tę tedy Confessią albo wyznanie wiary y náuki Krześcijánłkiey W. K. M. Pánu náłzemu Miłóściwemu ofiáruiemy y podawamy *WujJudConf* 15, 1, 12v.

a. Część mszy zwana Credo (2) :

Zwrot: »mówić konfessyją« (2): To skończywszy Arcybiskup ręce vmywa/ á włthawłzy Infulę zyąwłzy/ mowi Confessią. *StryjWjaz* D4v, C2v.

2. Wyznanie osobiste; tu tytuł autobiografii św. Augustyna: *Confessiones* (2) : Czytay łobie tegoż Augułtyná in *Enchiridio*/ y w Confessiach iego/ gdzie Mátká iego prosiłá/ áby iey po śmierci przy ołtarzu nie zápominał *WujJud* 201, 226v.

3. Zeznanie prawne (4) : Item powiedziáll o Zachwieyey kymi vbithem thak yakoy piotrufchka wkonffessyiey łwey oznaymyll *LibMal* 1543/72v; Item stym vmyera ze go przeor zmuru łpułzczil łchamowtor połli o trzeci godzinie wnocz znyedzielye na ponyedzialek tak yako wpyrwłchey y wtorey Confesy powyedzial *LibMal* 1548/141 v, 1543/72, 1547/129.

W charakterystycznych połączeniach: w konfessyjej oznajmić, powiedzieć, zeznawać.

Synonimy: 1. kanon, wykład, wyznanie.